

Decos: 2014-010074/in
14-05-2014

Preventie- en handhavingplan Drank- en Horecawet gemeente Weststellingwerf

Een integrale aanpak voor jongeren en alcohol

gemeente
Weststellingwerf

1. Inleiding

Sinds 2013 zijn gemeenten de belangrijkste uitvoerders van de Drank- en Horecawet (DHW). Zowel op juridisch, handhaving en educatief vlak is de gemeente regisseur van het alcoholbeleid. Sinds de laatste wetwijziging (januari 2014), waarbij de leeftijdsgrens voor verstrekking en in bezit hebben van alcohol verhoogd is naar 18 jaar, zijn gemeenteraden verplicht periodiek een preventie- en handhavingplan alcohol vast te stellen. Eén van de voornaamste doelen van de wet is dat ze de jeugd beschermt tegen de schadelijke effecten die alcohol kan hebben op de gezondheid en veiligheid. Om uitvoering te geven aan dit plan heeft het college van burgemeester en wethouders een duidelijke visie geformuleerd. Deze visie is leidend voor dit preventie- en handhavingplan.

Visie op jongeren en alcohol

“Voorkomen is beter dan genezen. De gezondheid van jongeren is belangrijk. De gemeente Weststellingwerf zet daarom krachtig in op het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren, met name beneden de achttien jaar. Dit door middel van een integrale aanpak waarin de gemeente, burgers, ketenpartners en bedrijven nadrukkelijk worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden.”

1.1 Wat is het preventie- en handhavingplan alcohol?

In artikel 43a van de Drank- en Horecawet is opgenomen dat de gemeenteraad iedere vier jaar een preventie- en handhavingplan alcohol vaststelt. Hiermee wil de wetgever stimuleren dat gemeenten actief nadenken over en uitvoering geven aan alcoholpreventie, door de beleidsterreinen Volksgezondheid (voorlichting en bewustwording) en Openbare Orde en Veiligheid (beleid en handhaving) te verbinden. Het preventie- en handhavingplan bevat de hoofdzaken van het beleid dat zich richt op de preventie van alcoholgebruik – met name onder jongeren – en de handhaving van de wet. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

- de doelstellingen van het preventie- en handhavingplan;
- welke acties ondernomen worden om alcoholgebruik te voorkomen, met name onder jongeren en al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's vanuit de Wet Publieke Gezondheid (artikel 2, tweede lid, onderdeel d);
- de wijze waarop het handhavingbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Het plan wordt vastgesteld voor een periode van drie en een half jaar, maar kan tussentijds worden gewijzigd. Op termijn wordt dit plan opgenomen in de nota lokaal gezondheidbeleid.

1.2 Integrale benadering op basis van drie pijlers

Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeente – en dus ook meerdere type maatregelen – worden ingezet bij de aanpak van de alcoholproblematiek. Verschillende studies laten zien dat een integrale benadering van de problematiek rond alcohol een cruciaal kenmerk is van effectief beleid.¹ Recent onderzoek van het RIVM Centrum voor Gezond Leven, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en het Trimbosinstituut bevestigt dat beleid op het gebied van alcoholmatiging het meest effectief is als het integraal is.² Alcoholgebruik is altijd een resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Alcoholpreventie kan daarom nooit alleen op het individu gericht zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. In die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. Een integrale afweging van deze pijlers is van cruciaal belang.

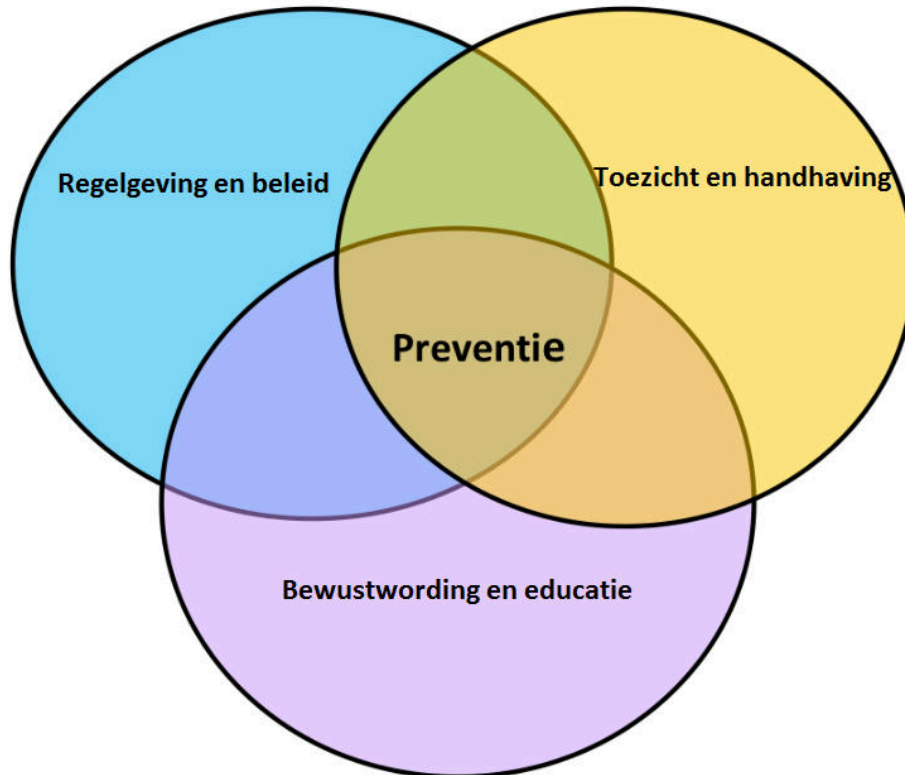
¹ Zie onder andere:

- Reynolds, R.I. (2003). *Building Confidence in Our Communities*. London: London Drug Policy Forum;
- Mulder, J., Bovens, R., Franken, F., & Sannen, A. (2013). *Proces in uitvoering. Een zoektocht naar de operationalisatie van cruciale procesfactoren in de uitvoering van regionale alcoholprojecten*. Utrecht: Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid (STAP);
- Holder, H. D. (1998). *Alcohol and the Community: A Systems Approach to Prevention*. Cambridge: Cambridge University Press.

² Zie de brochure *Effectief Alcoholbeleid: hoe pakt u dat aan?*, te downloaden via <http://www.loketgezondleven.nl/gemeente-en-wijk/gezonde-gemeente/alcohol/>. *Proces in uitvoering. Een zoektocht naar de operationalisatie van cruciale procesfactoren in de uitvoering van regionale alcoholprojecten*. Utrecht, Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid, maart 2013.

De belangrijkste pijlers waarop de integrale benadering gebaseerd dient te zijn, zijn regelgeving en beleid (*grenzen stellen*), bewustwording en educatie (*grenzen overdragen*) en toezicht en handhaving (*grenzen bewaken*). Deze drie pijlers zorgen in samenwerking voor een gedegen alcoholpreventiebeleid.

Alcoholpreventie op basis van drie pijlers

- Regelgeving en beleid is het stellen van grenzen. De DHW geeft de gemeente bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden op het gebied van alcoholverstrekking. Door het stellen van regels en maken van afspraken met betrokken partijen, heeft de gemeente de mogelijkheid te sturen op het terugdringen van negatieve effecten van alcoholgebruik.
- Bewustwording en educatie is het overdragen van grenzen. Het creëren van bewustwording bij alcoholverstrekkers en ouders is een noodzakelijke voorwaarde voor gedragsverandering. De nieuwe Drank- en Horecawet helpt daarbij. Bewustwording en educatie dragen bij aan het maatschappelijk draagvlak van het beleid en versterken de sociale norm dat het normaal is om *niet* voor je achttiende alcohol te drinken.
- Toezicht en handhaving is het bewaken van grenzen. De gemeente is verantwoordelijk voor de goede naleving van de DHW. De gemeente kan toezichthouders of buitengewone opsporingsambtenaren (boa) inzetten om te controleren op de naleving. Daarnaast kunnen overtredingen en misstanden worden gehandhaafd met bestuurlijke sancties.

In dit preventie- en handhavingplan is gezocht naar een evenwichtige balans tussen deze drie pijlers. Een balans die aansluit op de door het college geformuleerde ambitie en passend is bij de schaal van deze gemeente. Dit is gedaan door ten eerste te kijken naar welke doelstellingen en activiteiten al ondernomen worden op het gebied van jongeren en alcohol – en dit samen te voegen in dit plan. Ten tweede is getracht zo veel mogelijk slimme combinaties te maken tussen de drie bovengenoemde pijlers. De activiteiten binnen de verschillende pijlers worden zoveel mogelijk in samenhang uitgevoerd om optimaal resultaat te behalen. Ten derde wordt krachtig ingezet op de nieuwe leeftijdsgrens van achttien jaar. Niet alleen door het organiseren van toezicht, maar vooral ook door te investeren in bewustwording en educatie.

1.3 Regionale samenwerking en Platform Nuchtere Fries

Alcoholproblematiek wordt niet beperkt door de grenzen van een gemeente. Jongeren wonen in de ene gemeente, gaan in een andere gemeente naar school, hebben een (bij)baan of vrienden in een derde gemeente en gaan uit in een vierde gemeente. Een verschuiving in de norm is dan ook alleen met samenhangende maatregelen te bewerkstelligen. De gemeente heeft zich daarom samen met andere Friese gemeenten verenigd in het platform Nuchtere Fries. Dit platform is naast de Friese gemeenten een samenwerking tussen GGD Fryslân, Verslavingszorg Noord Nederland, Politie Fryslân, Koninklijke Horeca Nederland en Provincie Fryslân om het alcoholgebruik (en drugsgebruik) onder jongeren, beneden de achttien, tegen te gaan en verantwoord alcoholgebruik onder jongeren boven de achttien te bevorderen. Het platform ondersteunt en adviseert gemeenten, voert bewustwordingsacties en onderzoeken uit en ontwikkelt producten die door iedere gemeente ingezet kunnen worden. Daarnaast wordt ingezet op samenwerking met de gemeente Ooststellingwerf en gemeente Opsterland. De samenvoeging van de drie teams Toezicht en Handhaving tot één OWO team Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) gaat plaats vinden in de komende planperiode. Hiermee zal in ieder geval de intergemeentelijke samenwerking op de pijler toezicht en handhaving intensiever worden.

1.4 Uitvoeringsprogramma Drank- en Horecawet

Het Uitvoeringsprogramma Drank- en Horecawet (UDH) wordt ieder jaar vastgesteld door het college. Het UDH is de concrete uitwerking van de acties die in dit plan beschreven zijn (hoofdstuk 5). Hierin zullen ook de benodigde uren en kosten worden uitgewerkt. Dit programma zal verwerkt worden in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van het team toezicht & handhaving.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt middels een probleemanalyse ingegaan op de aard en omvang van het alcoholgebruik in Nederland, Friesland en Weststellingwerf. In hoofdstuk drie wordt de risicoanalyse beschreven voor deze gemeente op het gebied van jongeren en alcohol. In hoofdstuk vier worden de doelstellingen beschreven van deze planperiode. Hierin wordt aangegeven welke doelen de gemeente zelf nastreeft en welke doelen de gemeente nastreeft binnen het Platform Nuchtere Fries. In hoofdstuk vijf wordt per pijler aangegeven welke activiteiten de gemeente gaat uitvoeren om de doelstellingen te realiseren. In hoofdstuk zes worden de beoogde resultaten voor deze planperiode gepresenteerd. In het slothoofdstuk komen de financiën aan bod.

2. Probleemanalyse

Drinkgedrag wordt voor een groot deel bepaald door omgevingsfactoren: normen in de sociale omgeving (de ouders), de prijs en promotie van alcohol, het productaanbod, het aantal verkooppunten, verkoopregels (bijv. leeftijdsgrenzen en de naleving en handhaving ervan). Een eenzijdige aanpak gericht op slechts één of twee van deze factoren werkt niet. De World Health Organization laat in een overzichtstudie naar alcoholbeleid zien dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van alcoholgebruik.³ Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Een op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken (vaak) is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken (veel per keer) is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie.⁴ Alcoholgebruik kan ongunstig zijn voor de ontwikkeling van de hersenstructuren. Juist als hersendelen in ontwikkeling zijn, zijn ze erg kwetsbaar voor deze giftige stof. Wordt er gekeken naar het brein van personen die erg veel hebben gedronken in hun puberteit dan blijkt dat bepaalde functies bij hen minder goed ontwikkeld zijn. Pubers met alcoholproblemen scoren lager dan andere jongeren op taalvaardigheid, intelligentie, aandacht en ruimtelijk inzicht. Overmatig alcoholgebruik kan dus gevolgen hebben voor het brein, maar vergroot ook de kans op verkeersongevallen, letselschade, geweld (waaronder ook seksueel geweld) en onveilig vrijen. Vooral jongeren die veel drinken zijn vaker dan gemiddeld bij deze vormen van riskant gedrag betrokken.

2.1 Alcoholgebruik in Nederland

Sinds 1988 is onder Nederlandse jongeren het alcoholgebruik flink toegenomen. Jongeren gingen in de loop van de afgelopen decennia meer, vaker en op jongere leeftijd drinken. In 2003 waren Nederlandse jongeren zelfs koplopers in Europa, als het ging om *binge*-drinken, oftewel het op een avond meer dan vijf drankjes drinken.⁵ Afgelopen decennium werd sterk ingezet op het voorkomen van drinken door jongeren onder de 16. Gevolg was dat drankgebruik onder jonge pubers sterk afnam, vooral onder de jongste groep: in 2003 had 36% van de 12-jarige jongens de afgelopen maand gedronken, in 2011 was dat geslonken tot 9,4%. Bij 12-jarige meisjes daalde het aandeel actuele drinkers van 25,4 naar 5,8%.⁶ In geen ander Europees land nam drankgebruik onder jonge drinkers zo spectaculair af. Onder jongeren van 16 jaar en ouder veranderde er echter weinig. Zij verminderden hun alcoholgebruik niet. Bijna de helft van de jongeren van 16 jaar was de afgelopen maand een keer dronken of aangeschoten, zo blijkt uit de cijfers van 2011. Als jongeren aan drank willen komen is dat relatief makkelijk in Nederland. Meer dan de helft van de verkooppunten (53%) leefde de oude leeftijdsgrens van 16 jaar niet na in 2013.⁷

2.2 Alcoholgebruik in Friesland en in Weststellingwerf

Eens per 4 jaar doet GGD Fryslân via een steekproef onder inwoners onderzoek naar de gezondheid, het welbevinden en de leefgewoonten van de Friese bevolking (GO Jeugd en Gezondheidsenquête Volwassenen en Ouderen). Dit doet de GGD in opdracht van de Friese gemeenten en op grond van de Wet Publieke Gezondheid. In de tabel hieronder enkele basiscijfers uit 2012.

---

³ Babor e.a. (2010). *Alcohol no ordinary commodity*. Oxford: University press.

⁴ Dijk, D. van, & Knibbe, R.A. (2005). *De prevalentie van probleemdrinken in Nederland: Een algemeen bevolkingsonderzoek*. Maastricht: Universiteit van Maastricht.

⁵ Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A., & Kraus, L. (2012). *The 2011 ESPAD report: Substance use among students in 36 European countries*. Stockholm: The Swedish Council for Information and Alcohol and Other Drugs (CAN).

⁶ Verdurmen, J., Monshouwer, K., Dorsselear, S. van, Lokman, S., Vermeulen-Smit, E., & Vollebergh, W. (2012). *Jeugd en riskant gedrag 2011: Kerngegevens uit het peilstationsonderzoek scholieren*. Utrecht: Trimbos-instituut.

⁷ Roodbeen, R., Lie, K.J. & Schelleman-Offermans, K. (2014). *Alcoholverkoop aan jongeren 2013*. Nuchter, kenniscentrum leeftijdsgrenzen.

Jongeren 12 t/m 18	Friesland
Ooit alcohol gedronken	54%
Alcohol gedronken in de afgelopen 4 weken	42%
5 of meer drankjes per gelegenheid gedronken in de afgelopen 4 weken	32%
Ooit aangeschoten geweest	37%
Aangeschoten geweest in de afgelopen 4 weken	22%
De gemiddelde startleeftijd van jongeren voor het drinken van alcohol	13,5 jaar
Het aantal jongeren dat met alcoholvergiftiging wordt behandeld in het ziekenhuis	11

Bron: Resultaten GO-Jeugd 2012, jongeren (12 t/m18 jaar)

Voor de gemeente Weststellingwerf geldt dat er geen representatieve cijfers bekend zijn. Uit een recente inventarisatie binnen deze gemeente van de Drank- en Horecawet, blijkt echter geen reden toe aan te nemen dat het in onze gemeente beter of slechter gaat. Ook de GGD constateert dat Weststellingwerf rond het Fries gemiddelde scoort. In de onderstaande tabel enkele basiscijfers uit 2013.

Weststellingwerf (over 2013)	Aantal
Beeld keten	8*
Alcoholgerelateerde ziekenhuisopnamen	4
Huisverboden waar alcohol een matig tot sterk signaal was binnen Risico Inventarisatie Huiselijk Geweld (2013)	3
Casussen CJG-team waar gescoord is op alcohol (ouders of kind).	5
Casussen Sociaal Team waar gescoord is op alcohol	7

Bron: Kader jongeren en alcoholgebruik (notitie gemeente Weststellingwerf)

* Op dit moment zijn er 8 keten in beeld bij de gemeente en politie. Dit getal is slechts een indicatie en geen absoluut aantal. Van deze keten is niet bekend om wat voor soort keten het gaat, wat de gemiddelde leeftijd van de bezoekers is en hoe met alcohol wordt omgegaan.

3. Risicoanalyse

Om tot een goed alcoholpreventiebeleid te komen is het noodzakelijk een goede risicoanalyse uit te voeren. Met een goede analyse kunnen de inspanningen van de gemeente gericht worden ingezet op plaatsen waar de meeste gezondheid- en veiligheidswinst behaald kan worden. De risicoanalyse geeft inzicht in de setting (cafés, sportkantines, slijterijen, enz.), risicokenmerken en locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt.

3.1 Beschrijving en overzicht van alcoholverstrekkers

De gemeente Weststellingwerf kent een concentratiegebied met horecagelegenheden in het centrum van Wolvega. Dit zijn gelegenheden gesitueerd op en rond de Heerenveenseweg (Centrumplein), Van Harenstraat, Van de Sandeplein en de Van Baerdtsstraat. Dit gebied wordt met name in het weekend druk bezocht door jongeren. Daarnaast zijn er vele eetgelegenheden met een drank- en horecaverunning. In de tweede dorpskern (Noordwolde) is de schaal van het uitgaansgebied kleiner. De detailhandel is gesitueerd in Wolvega en Noordwolde. Binnen Wolvega bevinden zich vijf supermarkten en vier slijterijen, waarvan twee inpandig bij een supermarkt. Noordwolde telt twee supermarkten met één inpandige slijterij. De gemeente kent daarnaast een vitaal plattelandleven dat gekenmerkt wordt door de vele sportverenigingen, dorpshuizen, restaurants, cafetaria en cafés.

Naast deze 'vaste' verstrekkers wordt er jaarlijks een groot aantal evenementen georganiseerd binnen de gemeente. Deze evenementen verschillen in grote, duur en risico en variëren van het Lindefestival en Koningsdag tot kleinschalige dorpsfeesten. Elk jaar worden er tussen 40 en 50 drank- en horecaverunningen (dit zijn tijdelijke ontheffingen op basis van artikel 35 DHW) aan evenementorganisaties verstrekt. In de tabel hieronder een overzicht van het aantal verstrekkers per setting.

Categorie	Setting	Totaal
Horeca met DHV	<i>Cafés</i>	29
	<i>Restaurants</i>	18
	<i>Slijterijen</i>	6
	<i>Dorpshuizen/MFC</i>	11
	<i>Jongerecentra</i>	3
	<i>Sportkantines</i>	19
	<i>Overig (bv. sauna, zalencentrum, camping)</i>	9
Verstreckers zonder DHV	<i>Supermarkten</i>	7
	<i>Cafetaria en overige⁸</i>	±20
Evenementen	<i>Alle evenementen met drank- en horecaverunning (35 DHW)</i>	40-50

3.2 De risicoberekening

De risicoberekening identificeert de gezondheid- en veiligheidsrisico's binnen het werkgebied van Drank- en Horecawet. De gedachte achter deze formule is dat de beschikbare gemeentecapaciteit het meest effectief kan worden ingezet op de hoogste de gezondheid- en veiligheidsrisico. Deze berekening is onder andere belangrijk voor wijze waarop de beschikbare toezicht- en handhavingcapaciteit van de gemeente wordt ingezet. Deze beschikbare capaciteit volgt uit de probleem- en risicoanalyse fysieke leefomgeving waarin alle gemeentelijke toezicht- en handhavingactiviteiten worden afgewogen (zie ook paragraaf 5.3). Het risico wordt berekend door de negatieve effecten te vermenigvuldigen met de kans op niet-naleving van de leeftijdsgrens.

⁸ Deze categorie bestaat uit verstrekkers van alcohol in gesloten verpakkingen. Deze categorie wordt daarom ook wel droge horeca genoemd. Omdat deze categorie niet vergunningsplichtig is, is niet bekend om exact hoeveel verkooppunten het gaat.

risico = negatief effect x kans op niet naleving

- **Kans op niet-naleving:** hoe groot is de kans dat een bepaalde setting de leeftijdsgrens niet naleeft.
- **Negatief effect:** hoe groot zijn de negatieve gevolgen als regels niet worden nageleefd.

In de tabel wordt overzicht gegeven van de settings en de bijbehorende risicoscores. In bijlage I is de verantwoording te vinden voor de scores. Op basis van algemene kenmerken leveren de cafés, de sportkantines, de cafetaria en (in mindere mate) de dorpshuizen relatief het grootste gezondheid- en veiligheidsrisico op. Evenementen zijn daarin een bijzondere categorie. De evenementen die gericht zijn op jongeren of algemene evenementen die door veel jongeren bezocht worden vormen het grootste risico en scoren daarom maximaal.

Setting	Risicoscore
Evenementen	15
Cafés	12
Cafetaria	10
Sportkantines	10
Dorpshuizen	8
Restaurants	4
Slijterijen	4
Supermarkten	4
Jongerencentra	3

4. Doelstellingen preventie- en handhavingplan alcohol

De negatieve gezondheidseffecten van alcoholgebruik zijn groot. De hersenen van jongeren zijn nog vol in ontwikkeling en alcoholgebruik kan de opbouw van de hersenen beschadigen. Daarnaast heeft het grote effecten op het gezinsleven, de schoolprestaties, de openbare orde en veiligheid. De gemeente Weststellingwerf zet daarom krachtig in op het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren, met name beneden de achttien jaar. Alcoholpreventie staat hierin centraal, omdat voorkomen beter is dan genezen. Een integrale aanpak op basis van de drie pijlers (regelgeving en beleid; bewustwording en educatie; toezicht en handhaving) moet leiden tot gedegen alcoholpreventiebeleid. Door het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen geven we invulling aan de overall doelstellingen die de gemeente wil halen binnen het platform Nuchtere Fries.

4.1 Doelstellingen Weststellingwerf

Met de wijziging van de DHW heeft de gemeente nieuwe taken (toezicht en handhaving) bij haar bestaande taken (bewustwording, voorlichting, vergunningverlening) gekregen en is de regisseur geworden op het gebied van alcoholbeleid. Deze planperiode is gericht op het integreren van deze bestaande en nieuwe taken voor een effectieve en eenduidige aanpak op het gebied van jongeren en alcoholpreventie. Dit wordt bereikt door de drie pijlers optimaal op elkaar af te stemmen. De doelstellingen voor deze planperiode zijn:

- verbeterde integrale samenwerking met de verschillende partners op het gebied van jongeren en alcohol;
- te komen tot lokale afspraken met horeca, sportverenigingen en andere paracommerciële instellingen over verantwoorde alcoholverstrekking;
- het vergroten van het draagvlak voor alcoholmatiging binnen de samenleving door de sociale norm uit te dragen dat voor je achttiende *niet* te drinken heel normaal is.
- Het vergroten van ouderbetrokkenheid en het ondersteunen van ouders door in de communicatie de nieuwe sociale norm uit te dragen;
- inzicht verkrijgen in eventuele knelpunten rondom hokken en keten;
- ervaring en kennis opdoen als toezichthouder door in ieder geval een afgewogen lijst met "aandachtslocaties" op te stellen en risicogericht toezicht te houden op basis van deze aandachtlijst;
- de naleving van de wet te bevorderen door middel van actieve communicatie;
- vergunningsplichtige inrichtingen beschikken over een actuele drank- en horecaverunning.

4.2 Doelstellingen Weststellingwerf binnen Platform Nuchtere Fries

Platform Nuchtere Fries geeft mede invulling aan alcoholpreventie in Friesland. Het provinciale programma kent de volgende doelstellingen voor de periode 2014 t/m 2017:

1. het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren tot en met 17 jaar;
2. en het stimuleren van verantwoord alcoholgebruik door jongeren van 18 t/m 23 jaar.

Het platform heeft daarvoor de volgende subdoelstellingen geformuleerd:

- het voortzetten van een gezamenlijke aanpak om te voorkomen dat datgene wat de afgelopen jaren opgebouwd is, teniet wordt gedaan door de behaalde winst vasthouden en het bewerkstelligen van een cultuuromslag;
- de gezamenlijke integrale aanpak van alcohol- en drugsgebruik onder de Friese jeugd primair richten op de omgeving van jongeren (o.a. ouders);
- de aanpak krachtiger en efficiënter maken door die onderdelen waarbij een provinciebrede aanpak een duidelijke meerwaarde heeft, ook op die schaal aan te jagen, te organiseren en/of te ondersteunen.

5. Acties en uitvoering preventie- en handhavingplan alcohol

In dit hoofdstuk worden globaal de acties beschreven die moeten leiden tot de realisering van de doelstellingen. Per pijler wordt aangegeven welke acties worden ondernomen. In het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma Drank- en Horecawet wordt de uitvoering van deze activiteiten nader beschreven.

5.1 Regelgeving en beleid (grenzen stellen)

Voortzetting van het convenant met de supermarkten

In mei 2013 hebben de gemeente en de supermarkten afspraken gemaakt over het toezicht op naleving van de leeftijdsgrens. In een convenant is afgesproken dat mysteryshop onderzoek wordt gedaan bij de supermarkten met de jongproef preventie methodiek van Bureau Horeca en Bijzondere Wetten.⁹ Deze methodiek past goed binnen geformuleerde visie op jongeren en alcohol

Actualiseren van het horecaconvenant

Sinds 1999 werken de horecabedrijven en de gemeente Weststellingwerf met een horecaconvenant. Het doel van het horecaconvenant is het gezamenlijk werken aan een gezelligere, veiliger en aantrekkelijker uitgaansklimaat in de gemeente Weststellingwerf. In dit convenant staan onder andere afspraken over het gebruik van de publieke ruimte, veiligheid binnen de horecagelegenheid en verantwoorde alcoholverstrekking door de ondernemer. Het is van belang dat het convenant wordt afgestemd op de visie jongeren en alcohol.

Afstemming tussen regelgeving en beleid

De verschillende regelgevende bevoegdheden zullen blijvend integraal afgewogen moeten worden om eenduidig DHW beleid te voeren. Het gaat hier zowel om bestaande bevoegdheden als eventuele nieuwe bevoegdheden en taken. Voorbeelden zijn:

- *Beleidsregels voor ontheffingen:* De burgemeester kan voorwaarden verbinden aan het verlenen van zogenaamde tapontheffingen op basis van artikel 35 DHW.
- *De evaluatie van de paracommerciële verordening:* De paracommerciële verordening is eind vorig jaar vastgesteld door de raad. In deze verordening zijn regels rond de schenktijden en bijeenkomsten van persoonlijke aard voor paracommerciële inrichtingen (dorpshuizen, sportkantines, etc.) opgenomen.
- *Actualiseren van het vergunningenbestand:* In 2012 is geconstateerd dat niet alle (vaak oude) vergunningen in overeenstemming zijn huidige situatie. Door het college (2012-004567/c) is destijds besloten deze vergunningen op een natuurlijk moment te actualiseren.

Preventie- en handhavingplan bijstellen

Het preventie- en handhavingplan bevat de hoofdzaken van het beleid dat zich richt op de preventie van alcoholgebruik – met name onder jongeren – en de handhaving van de wet. Het plan wordt gelijktijdig met de gezondheidsnota elke vier jaar vastgelegd. Het plan kan echter ook tussentijds worden gewijzigd. Hiermee kan de gemeente inspelen op veranderingen binnen de samenleving en eventueel nieuwe inzichten gebruiken om effectiever de gestelde doelen na te streven.

---

⁹ <http://www.bhbw.nl/diensten/jppm>

5.2 Bewustwording en educatie (grenzen overdragen)

Integrale samenwerking partners

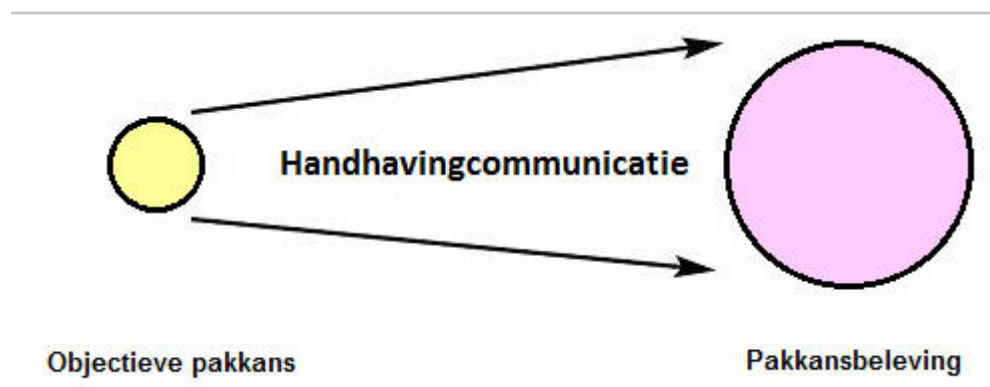
Een integrale aanpak staat centraal in dit plan. Dit wordt mede vormgegeven door op deze pijler (bewustwording en educatie) in te zetten op samenwerking tussen de gemeente, burgers, ketenpartners en bedrijven. De reeds beschreven convenanten met de supermarkten en horecabedrijven zijn voorbeelden hiervan. Met het maken van afspraken wordt het contact intensiever en wordt bijgedragen aan een bewustwordingsproces op het gebied van alcoholpreventie. Daarom wil de gemeente op het gebied van jongeren en alcoholpreventie meer inzetten op samenwerking met:

- *Sportverenigingen:* Veel jongeren zijn lid van een sportclub. In de sportkantine komen jongeren makkelijk met alcohol in aanraking, maar drinken is geen sport.
- *Jongeren en jongerenwerk:* Hokken en keten vormen voor sommige jongeren een belangrijke ontmoetingsplek waar ze samen tijd doorbrengen. Daarom willen we in beeld krijgen en het monitoren en, mocht daar aanleiding toe zijn, een hokken- en ketenbeleid opstellen. Het jongerenwerk heeft een belangrijke functie in de contacten met bepaalde groepen jongeren. Bij het opstellen van de prestatieafspraken zal het thema jongeren en alcohol nader bepaald worden.
- *Onderwijs:* Het onderwijs is een belangrijke vindplaats voor jongeren en enkele eerder genoemde activiteiten zijn alleen mogelijk dankzij samenwerking met het onderwijs.
- *Politie:* De politie heeft geen expliciete taak bij de handhaving DHW, behalve bij misbruik of verstoring van de openbare orde. De politie heeft voornamelijk een signalerende rol.

Opstellen van een communicatiestrategie

Een belangrijk onderdeel van goed preventiebeleid is de communicatie. Goed alcoholbeleid is niet vanzelfsprekend populair onder burgers en ondernemers, maar aan draagvlak voor beleid kan wel gewerkt worden. De gemeente is als regisseur van het alcoholbeleid gebaat bij een uitgewerkte communicatiestrategie. De communicatie bestaat in ieder geval uit:

- *Uitdragen van het lokale beleid:* De gemeente communiceert richting ondernemers, sportverenigingen, ouders en jongeren over het lokale beleid en de motieven daarachter.
- *Uitdragen van de sociale norm:* De gemeente draagt de norm uit dat niet drinken voor je achttiende heel normaal is. Het uitdragen van deze norm is een steun in de rug voor ouders en opvoeders. Onder de slogan 'NIX onder de 18' voert de landelijke overheid komende jaren campagnes die bijdragen aan het versterken van de sociale norm dat *niet* drinken (en roken) onder de 18 jaar normaal is. Landelijke en lokale campagnes en activiteiten kunnen elkaar versterken in het uitdragen van de norm. Sociale marketing¹⁰ wordt ingezet om goed aan te sluiten bij de belevingswereld van de jongeren.
- *Handhavingcommunicatie:* Het aankondigen van acties, communicatie op het moment van toezicht en/of het publiceren van de resultaten zorgt ervoor dat niet alleen bij de gecontroleerde alcoholverkooppunten bekend is dat er actief wordt gehandhaafd, maar dat ook de verstreckers van de niet-gecontroleerde locaties op de hoogte zijn. Op deze manier wordt het effect van de handhaving vergroot (objectieve pakkans versus pakkansbeleving). Door de handhavingcommunicatie strategisch in te zetten, wordt het effect vergroot.

¹⁰ Sociale marketing is de toepassing van commerciële marketingconcepten en technieken om positieve maatschappelijke of sociale veranderingen te bewerkstelligen.

Ouder bewustwording

Ouders spelen een cruciale rol bij het alcoholgebruik van hun kinderen. Tegelijk weten ouders niet altijd hoe ze het gesprek moeten aangaan met hun kinderen over regels. Doel is ouders en opvoeders te wijzen op hun invloed en rol binnen de opvoeding als het gaat om de preventie van middelengebruik door jongeren (weerbaarheid en omgaan met groepsdruk). Het meeste effect kan bereikt worden wanneer bewustwording van ouders en opvoeders plaatsvindt, nog voordat hun kinderen kennis hebben gemaakt met alcohol en andere middelen. Voor het onderwerp alcohol vormen ouders van basisschoolleerlingen dan ook een belangrijke doelgroep. Enkele voorbeelden van activiteiten:

- *Advisering over alcohol en opvoeding:* De jeugdverpleegkundigen van de GGD- Jeugdgezondheidszorg houden een Preventief Gezondheidsonderzoek (PGO) in groep 7 van het basisonderwijs. In groep 7 komt in 99% van de gevallen de ouder. Zij krijgen voorlichting en handvatten mee om de ouderrol te verstreken.
- *Interactieve leerling- en ouderavonden:* Een voorbeeld is de workshop "Ik dacht het niet" , een vernieuwende preventieaanpak ontwikkeld binnen Platform Nuchtere Fries. Tijdens de workshop wordt met een groep jongeren een voorstelling over groepsdruk gemaakt, waarna ze deze presenteren aan hun eigen ouders. Daarna gaan de ouders op interactieve wijze aan de slag met hun rol als opvoeder.

Ondersteunen van jongeren(-initiatieven)

De belangrijkste voorwaarde voor het slagen van beleid op het gebied van jongeren en alcohol is een verandering in de sociale norm. Een belangrijk element hierin is het ondersteunen van initiatieven die in de samenleving ontstaan.

- *Jongerenparticipatie:* bijvoorbeeld door debatavonden, frisfeesten of alcoholvrije keten te ondersteunen.
- *Jongeren en veilig verkeersgedrag:* in het Werkplan Permanente Verkeerseducatie van de gemeente is in de inzet van Responsible Young Drivers opgenomen om jonge (aanstaande) bestuurders zo goed mogelijk te bereiken. Zo worden alcoholtesten op feesten en de promillekart en promillebril ingezet.

Vroegsignalering

Alcoholproblemen ontstaan vaak sluipend. Problemen vroegtijdig signaleren en vervolgens adequaat reageren kan voorkomen dat problemen verergeren en dat zwaardere zorg nodig is. Het tijdig signaleren van problematisch alcohol (en drugs) gebruik kan daarnaast andere problemen aan het licht brengen. Alcoholproblemen worden vaak onvoldoende gesignaleerd in een eerder stadium. Om dat te bereiken, zijn er (stelselmatige) screenings nodig. Enkele voorbeelden van activiteiten:

- *Signaleringsgesprekken:* de gemeente gaat in gesprek met het onderwijs, de Jeugdgezondheidszorg en de eerstelijns gezondheidszorg over hoe dit lokaal gestimuleerd en ondersteund kan worden. Bijvoorbeeld door training signaleren en begeleiden, waarin professionals leren welke signalen kunnen duiden op problematisch gebruik
- *Contactmoment 14+:* Dit is een extra contactmoment van de JGZ met adolescenten waarmee het ministerie van VWS investeert in het bevorderen van een gezonde leefstijl van de jeugd. De exacte invulling van dit contactmoment in Friesland moeten gemeenten in samenwerking met partners nog bepalen. Maar dit moment is geschikt om het drinkgedrag te inventariseren, advies te geven of een vervolgesprek te plannen.

5.3 Toezicht en handhaving (grenzen bewaken)

Opstellen van een lijst met 'aandachtslocaties'

Aandachtslocaties zijn alcoholverstrekkers waar jongeren alcoholhoudende drank proberen te kopen. Op basis van de risicoanalyse (hoofdstuk 3) is per setting (cafés, sportkantines, etc.) vastgesteld waar het risico op niet naleving het hoogst is. Om inzicht te krijgen in welke cafés, sportverenigingen, etc. daadwerkelijk de leeftijdsgrens niet naleven kunnen zogenaamde mysterykids worden ingezet. Met de inzet van mysterykids kan binnen de setting (cafés) per locatie (café A wel, café B niet) worden bepaald hoe de naleving van de leeftijdsgrens in de praktijk wordt uitgevoerd. De locaties waar de kans op overtreding van de wet het grootst is komen op de lijst met aandachtslocaties. Deze locaties zullen onder verscherpt toezicht vallen. De aandachtslijst wordt jaarlijks aangevuld of bijgesteld. Deze herijking gebeurt in ieder geval aan de hand van de ervaringen uit gedane controleacties, wijzigingen in het vergunningenbestand en uit gesprekken met partners (bv. politie en jongerenwerkers).

Opstellen van een evenementenkalender

Extra aandacht wordt gevraagd voor evenementen. Er wordt een evenementenkalender opgesteld met daarop de evenementen gericht op jongeren of algemene evenementen die ook door veel jongeren bezocht worden. Deze evenementenkalender wordt onderdeel van het hierboven beschreven risicogerichte toezicht.

Opstellen van een handhavingarrangement

Het handhavingarrangement bevat beleidsregels over de wijze waarop gemeente, politie en Openbaar Ministerie optreden bij overtredingen van de Drank- en Horecawet. Het op te stellen handhavingarrangement biedt duidelijkheid bij de aanpak van horecagerelateerde overlast, geweld in het uitgaansgebied en het tegengaan van de verstrekking van alcohol aan minderjarigen. Indien bij het toezicht overtredingen worden geconstateerd, wordt gehandeld volgens het in dit arrangement opgenomen stappenplan.

Toezicht op de Drank- en Horecawet

Het toezicht is onderverdeeld in drie vormen van controle:

- *Basiscontrole*: De basiscontrole vindt plaats bij inrichtingen (cafés, slijterijen, dorpshuizen, sportverenigingen, supermarkten, etc.) en evenementen waar alcohol, met of zonder vergunning, wordt geschonken. De controle richt zich, afhankelijk van de setting, op bepalingen uit de DHW, zoals de aanwezigheid van de leidinggevende en naleving van schenk- en/of sluitingstijden. Deze controle wordt uitgevoerd door de boa van de gemeente.
- *Leeftijdsgrenscntrole*: De leeftijdsgrenzencontrole wordt voornamelijk uitgevoerd aan hand van de aandachtslijst. Dit betekent dat deze controles gericht worden ingezet op de plaatsen waar het risico het hoogst is. Deze controles zullen worden uitgevoerd door een zogenaamde 'weekendpool'. Dit is een pool van boa's die 'ingevlogen' kan worden om leeftijdsgrenzen te controleren.
- *Bijzondere controle*: Dit is een controle met een incidenteel karakter. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een illegale keet of controle naar aanleiding van overlastklachten of op basis van handhavingverzoeken.

Het aantal beschikbare uren voor het toezicht op de DHW volgt uit de probleem- en risicoanalyse handhaving fysieke leefomgeving. Hierin wordt een groot aantal toezicht- en handhavingtaken van de gemeente afgewogen en gerangschikt, waarna uren aan de taken verbonden worden. In het Uitvoeringsprogramma Drank- en Horecawet worden de beschikbare uren voor, frequentie van en de wijze van uitvoering van het toezicht nader beschreven. Tevens wordt beschreven hoe de 'weekendpool' wordt samengesteld. Dit kan bijvoorbeeld door een regionale of provinciale pool van boa's te vormen of door externe toezichthouders in te huren. De teams vergunningverlening en toezicht & handhaving van de OWO-gemeenten worden voor 1 januari 2016 samengevoegd tot één OWO afdeling Vergunningen, Toezicht & Handhaving. Het toezicht op de Drank- en Horecawet zal dan binnen door nieuw afdeling uitgevoerd moeten worden.

6. Resultaten preventie- en handhavingplan alcohol

In de voorgaande hoofdstukken zijn de doelstellingen geformuleerd en activiteiten beschreven om deze doelstellingen te bewerkstelligen. De integrale aanpak moet leiden tot een preventief alcoholbeleid, omdat voorkomen beter is dan genezen. In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven die behaald dienen te worden in deze planperiode. Net als bij de doelstellingen, zijn de resultaten verdeeld over wat de gemeente zelf wil behalen en wat de gemeente binnen het Platform Nuchtere Fries wil behalen.

6.1 Resultaten Weststellingwerf

Door het ontwikkelen van dit plan is een begin gemaakt met een aanpak voor jongeren en alcoholgebruik. Om invulling te geven aan dit plan zijn gesprekken met verschillende partners gevoerd. Door de aandacht voor het onderwerp is een bewustwordingsproces voor het onderwerp gaande. De gemeente wil in ieder geval de volgende resultaten behalen:

- Er is sprake van een verbetering in de naleving van de wettelijke leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop in supermarkten, sportverenigingen, slijterijen en horeca:¹¹
  - o begin 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in supermarkten en slijterijen gestegen van 55% naar 80%;
  - o begin 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in horeca gestegen van 36% naar 60%;
  - o begin 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in sportkantines gestegen van 15% naar 70%;
  - o begin 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in dorpshuizen gestegen van 36% naar 70%;
  - o begin 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop tijdens evenementen 60%.
- Het aantal jongeren van 12 t/m 17 jaar dat met alcoholvergiftiging wordt behandeld in het ziekenhuis, is afgenomen (4 in 2013).
- Met minimaal 90% van de sportverenigingen (met een drank- en horecaverunning) zijn afspraken gemaakt over jongeren en alcoholgebruik.
- Minimaal 60% van de commerciële horeca heeft het horecaconvenant ondertekend.
- Met minimaal 90% van de ouders met een kind in groep 7 is een gesprek alcohol en opvoeding gevoerd.
- Alle inrichtingen met een drank- en horeca vergunning zijn minimaal één maal bezocht.
- Alle drank- en horecaverunningen zijn actueel.

6.2 Resultaten Weststellingwerf binnen Platform Nuchtere Fries

Begin 2017 worden vanuit het provinciale programma onderstaande trends en ontwikkelingen verwacht. Dit zijn niet direct de effecten van een interventie of maatregel. Het drinkgedrag van jongeren wordt door verschillende factoren beïnvloed. Ook algemene aandacht in de media, wijzigingen in landelijke wetgeving, lokale initiatieven en andere omstandigheden kunnen bijdragen aan veranderingen in de alcoholconsumptie van jongeren. Dat is ook de reden van het niet benoemen van eindresultaten in termen van percentages, maar in termen van substantiële verandering tot opzichte van de huidige situatie. Binnen de provincie worden de volgende resultaten nagestreefd:

1. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar

- De gemiddelde startleeftijd van jongeren voor het drinken van alcohol is verder toegenomen (13,5 jaar in 2012).
- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat de afgelopen maand alcohol heeft gedronken, is verder afgenomen (42% in 2012).
- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat de afgelopen maand 5 of meer drankjes bij één gelegenheid dronk, is verder afgenomen (32% in 2012).
- Het aantal jongeren van 12 t/m 17 jaar dat met alcoholvergiftiging wordt behandeld in het ziekenhuis, is afgenomen (11 in 2012).
- Het percentage ouders dat aangeeft dat zijn of haar kind geen alcohol mag drinken voor het 18e levensjaar is verder toegenomen .

---

¹¹ Omdat er geen cijfers zijn over de naleving binnen Weststellingwerf, worden hier de landelijke cijfers van Roodbeen e.a. (2013) gebruikt. Voor evenementen zijn geen representatieve cijfers beschikbaar.

2. Het stimuleren van verantwoord alcoholgebruik door jongeren van 18 t/m 23 jaar

- Het percentage zware drinkers¹² van 18 t/m 24 jaar, is verder afgenomen (20% in 2012).
- Het aantal jongeren van 18 t/m 24 jaar dat als gevolg van een alcoholvergiftiging wordt behandeld in het ziekenhuis, is verder afgenomen.
- Het percentage jongeren van 18 t/m 24 jaar dat de afgelopen maand softdrugs heeft gebruikt, is afgenomen.
- Het aantal alcohol- en drugsgerelateerde incidenten waarbij jongeren van 16 t/m 23 jaar betrokken zijn, is verder afgenomen (alcoholgerelateerd geweld, vernielingen en overlast wordt momenteel niet door de politie geregistreerd).

---

¹² Minimaal 1x per week op een dag 4 glazen (v) / 6 glazen (m) drinken

7. Financiën

De overgang van nieuwe taken en verantwoordelijkheden uit de Drank- en Horecawet brengen voor de gemeenten kosten met zich mee. Het is gebruikelijk dat gemeenten de kosten die voortvloeien uit wijziging van de regelgeving, in het gemeentefonds vergoed krijgen. Het Rijk is in dit geval echter van mening dat er structureel al gelden (oplopend tot 150 miljoen euro in 2011) aan het Gemeentefonds toegevoegd zijn ten behoeve van de bekostiging van uitgaven op het gebied van lokale veiligheid. Dit wordt weersproken door de VNG, die zich vanaf het begin van het verandertraject ingespannen heeft voor een passende financiële compensatie voor de gemeenten. Deze inspanningen hebben helaas voor de gemeenten, niet tot het gewenste resultaat geleid.

Voor de uitvoering van het preventie- en handhavingplan is gezocht naar een evenwichtig balans dat aansluit op de door het college geformuleerde ambitie en passend is bij de schaal van deze gemeente. Ook op financieel gebied is gezocht dat het passend is bij de financiële situatie van de gemeente en is goed gekeken naar slimme combinaties binnen bestaande budgetten. Tot op heden zijn de kosten voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet binnen de bestaande begroting opgevangen. Voor de structurele uitvoering boven de bestaande middelen is ongeveer €30.000 euro nodig dat grotendeels gevonden kan worden door herschikking van middelen. Hieronder opgenomen in de staat de globale verdeling van de extra middelen per pijler. Op de pijler bewustwording is het meeste budget geraamd, omdat voorkomen beter is dan genezen. Ook voor het inrichten van toezicht- en handhaving is budget geraamd, dit is nodig voor de leeftijdsgrenzencontroles. De opbrengsten van eventueel opgelegde bestuurlijke boetes komen overigens ten goede van de gemeenten, maar zullen lang niet opwegen tegen de gemaakt kosten en inspanningen om de boetes op te leggen. Op de pijler regelgeving en beleid wordt het minste budget geraamd. Deze taken kan de organisatie grotendeels binnen de bestaande formatie uitvoeren.

De structurele ontwikkelingen op terrein van de Drank- en Horecawetgeving en daarmee ook de kosten voor dit preventie- en handhavingplan alcohol komen aan de orde in de begroting 2015 – 2018.

Pijler	Budget
Regelgeving en beleid (grenzen stellen) <i>- Supermarktconvenant en of andere af te sluiten convenanten</i>	5.000
Bewustwording en educatie (grenzen overdragen) <i>- Deskundigheidsbevordering</i> <i>- Social marketing</i> <i>- Jongerenparticipatie</i> <i>- Preventieprogramma's ouders en jongeren</i>	15.000
Toezicht en handhaving (grenzen bewaken) <i>- leeftijdsgrenzen controles door externe toezichthouders</i>	10.000
Totaal	30.000

Bijlage I

De risicoanalyse

De risicoanalyse bestaat uit de kans op niet naleving vermenigvuldigd met het negatieve effect van niet naleving.

$$\text{risico} = \text{kans op niet naleving} \times \text{negatief effect}$$

- **Kans op niet-naleving:** hoe groot is de kans dat een doelgroep de regels niet naleeft.
- **Negatief effect:** hoe groot zijn de negatieve gevolgen als regels niet worden nageleefd.

De inschatting van het risico is in grote mate afhankelijk van de kans op naleving van de leeftijdsgrens binnen de betreffende setting. Omdat er voor de gemeente geen specifieke cijfers bekend zijn, is deze gebaseerd op landelijke cijfers uit het onderzoek van Roodbeen, Lie en Shelleman-Offermans (2013). Zij hebben mysteryshop onderzoek gedaan naar de naleving van de leeftijdsgrens binnen vijf categorieën, namelijk cafetaria, horeca, slijterijen, sportkantines en supermarkten. Deze cijfers vormen de basis voor de uiteindelijke score. Aan deze nalevingpercentages worden kansscores gekoppeld oplopend van 1 (kans op naleving zeer hoog) naar 5 (kans op naleving zeer laag).

1. zeer hoog (80-100%)
2. hoog (60%-79%).
3. gemiddeld (40%-59%).
4. klein (20%-39%).
5. zeer klein (0%-19%).

Setting	Naleving 2013 landelijk	Kansscore
Cafetaria	15%	5
Horeca	36%	4
Slijterijen	73%	2
Sportkantines	15%	5
Supermarkten	55%	2

Vervolgens worden deze kansscores aangevuld met scores op negatieve effecten (NE) van het schenken van alcohol aan jongeren. Deze effecten zijn:

- Aantasting leefbaarheid/overlast (LO): hier wordt op gescoord als er overlastklachten voor de setting bekend zijn of als verstrekking logischerwijs kan leiden tot een toename van gebruik in de publieke ruimte. Hier kan het bijvoorbeeld gaan om hangjongeren;
- Verstoren openbare orde (OO): hier wordt op gescoord als alcoholgebruik kan leiden tot openbare orde problematiek zoals vechtpartijen of vernielingen;
- Gezondheidsrisico's door alcoholgebruik (G): hier wordt op gescoord als alcoholgebruik gezondheidsrisico's oplevert.

Per setting wordt wel (1) of niet (0) gescoord op drie afzonderlijke effecten. De som van deze drie effecten leidt tot een negatieve effectenscore (NE-score). Het totaal risico wordt vervolgens berekend door de kansscore te vermenigvuldigen met de NE-score.

Setting	Kansscore	LO	OO	G	NE-score	Risico
Café	4	1	1	1	3	12
Restaurants	4	0	0	1	1	4
Slijterijen	2	1	0	1	2	4
Dorpshuizen	4	1	0	1	2	8
Jongerencentra	1*	1	1	1	3	3
Sportkantines	5	1	0	1	2	10
Supermarkten	2	1	0	1	2	4
Cafetaria	5	1	0	1	2	10

* De kans op verstrekking in jongerencentra is klein door de beperkte schaal (drie centra) en het intensieve contact tussen de centra en de gemeente.

